

5.10.2012

Valtiovarain controller- toiminto

Pasi Ovaska

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunta

- Aika** 3.10.2012 klo 13.00–15.00
- Paikka** Satamakatu 3, Kesko/kabinetti Kompassi
- Osallistujat** valtioneuvoston apulaiscontroller Esko Mustonen, valtiovarainministeriö (puheenjohtaja)
- ylivohtaja Håkan Mattlin, opetusministeriö
talousjohtaja Hannele Laihonen, maa- ja metsätalousministeriö
hallintojohtaja Ari Rouhe, ulkoasiainministeriö
tarkastuspäällikkö Ritva Simula, sosiaali- ja terveysministeriö (varajäsen)
finanssineuvos Jan Holmberg, valtiovarainministeriö
ylivohtaja Marjatta Kimmonen, Valtiontalouden tarkastusvirasto
hallintojohtaja Aino Jalonen, ympäristöministeriö
hallintojohtaja Olli Muttilainen, oikeusministeriö
osastopäällikkö Auni-Marja Vilavaara, valtioneuvoston kanslia
taluspäällikkö Mirja Rajala, liikenne ja viestintäministeriö (varajäsen)
finanssijohtaja Maritta Fromholtz, Valtiokonttori
budjettineuvos Elina Selinheimo, valtiovarainministeriö
- Asiantuntijana** controller Virpi Heikkilä, puolustusministeriö
palvelupäällikkö Jyrki Suoninen, Valtiokonttori
- Sihteeri** lainsäädäntöasiantuntija Pasi Ovaska, valtiovarainministeriö

1 Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja hyväksyttiin esityslista.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja yksimielisesti.

3 Työterveyshuollon ohjaus ja riskienhallinta

Jyrki Suoninen Valtiokonttorista piti aiheesta alustuksen (esitys liitteenä) ja se liittyy läheisesti myös riskienhallintaan. Valtion työterveyshuollon kustannuskehitys ja vaikuttavuus eivät korreloi keskenään, joka johtuu siitä, että työterveyshuoltopalveluiden hankinta on pirstaloitunut eri tahoille ja virastojen hankintaosaaminen on osittain puutteellista. Tällä hetkellä työterveyshuolto ei toimi riittävästi työnantajan strategisena kumppanina. Havaitut haasteet liittyvät mm. siihen, että työhön liittymätön sairaanhoito korostuu ennaltaehkäisyn kustannuksella ja työterveyspalvelut eivät tunne riittävästi asiakkaiden työtä. Myös laatu- ja tulostittarit ovat puutteelliset vaikuttavuuden todentamiseksi.

Ongelmia on erityisesti tiedon asymmetrisyydessä, koska ammattilaiset myyvät palveluja vähemmän asiasta tietäville. Kustannukset ovat koko ajan nousussa vaikkakaan yksikkökustannukset eivät nouse. Ennaltaehkäisevyyttä tulisi painottaa enemmän ja tarvitaan myös konkreettisia tekoja; pelkkä tietoisuus ei riitä. Hankintamenettelyihin tulisi myös panostaa enemmän ja huomiota tulisi kiinnittää ennen kaikkea tulosten ostamiseen, vaikka hankintalaki tässä suhteessa ei olekaan kovin joustava. Valtion työterveyshuoltoon tarvitaan enemmän keskitettyä ohjausta ja koordinointia.

Asiasta käydyssä keskustelussa oli seuraavia pääkohtia:

- Aihetta pidettiin mielenkiintoisena ja ajankohtaisena. Sillä on myös selvä liityntäpinta riskienhallintaan. Toisaalta myös laajempi yhteiskunnallinen tavoite tulisi ottaa huomioon.
- Puitesopimukset ovat joissain tapauksissa osallistujien mukaan toimineet hyvin.
- Kustannusten nousu on myös ikäkysymys ja ikätarkastuksiin olisi panostettava enemmän. Työterveyshuollon merkitys on myös kasvanut vuosien saatossa ottaen huomioon julkisen terveydenhuollon tilanne.
- Pienessä maassa on kilpailutuksen suhteen ongelmia johtuen palveluntuottajien vähydestä. Tämä koskee sekä alueellisia että valtakunnallisia kilpailutuksia.
- Hankinnoissa kiinteä hinnoittelu voisi vähentää riskejä.
- Tarvitaan yhteiset indikaattorit tiedon tuottamiseen, koska tällä hetkellä tunnuslukujen analysointi on vaikeaa. Käsitteistön suhteen pitäisi ennen kaikkea täsmentää, mitä ennaltaehkäisevällä tarkoitetaan.

Suoninen totesi lopuksi, että todellisuus on kokonaisuuden suhteen tietysti moninainen, mutta ongelmana on ennen kaikkea, ettei saada täsmällistä tietoa työterveyshuollon tilasta. Kysymyksenä on se, että panostetaanko asiaan tulevaisuudessa enemmän? Neuvottelukunnan näkemyksen osalta todettiin tässä vaiheessa, että asia jätetään vielä mietintään, minkälaisen tuen neuvottelukunta asiaan voisi mahdollisesti antaa; asia todettiin kuitenkin yksimielisesti tärkeäksi. Ensimmäiseksi controller- toiminto informoi aiheesta KEHU- hanketta, koska se liittyy läheisesti KEHU:ssa mietittäviin valtioneuvostotason yhteisiin palveluihin.

4 Ulkoistettujen palveluiden valvonta ja riskienhallinta

Kokouskutsun yhteydessä oli lähetetty alustava luonnos asiasta. Ovaska esitteli lyhyesti muistiota. Ulkoistettuja palveluita käsiteltiin jo edellisen neuvottelukunnan aikana mutta mitään konkreettista lopputulosta asiasta ei kuitenkaan saatua aikaan lukuun ottamatta taustamuistioita. Yhtenä näkökulmana oli hallintosopimukset. Tällä kertaa tulisi miettiä lopullinen tuotos, ja kuinka saataisiin lisäarvoa asian kannalta. Käytiin lyhyt keskustelu rajauksesta ja etenemistavasta. Esille tuli seuraavia ajatuksia:

- Asia on hyvin ajankohtainen ja riskejä jää käytännössä huomioimatta. Tarpeen olisi saada yhtenäisempiä valvontamekanismeja.
- In-house- monopolit saattavat olla usein ongelmallisia, jolloin virastolla on velvollisuus käyttää palveluita. Tilaaja-tuottajamallin toimivuus voi olla myös ongelmallinen, jos kumpikin toimija on talousarvion sisällä.
- Osakeyhtiöihin voi liittyä merkittäviä läpinäkyvyysongelmia. Ne voivat myös tuottaa jatkuvasti tappiota, joka pitää kattaa (mistä rahat?). Kyseessä ei siis yleensä ole ns. ”oikea” osakeyhtiö. Lisäksi ohjaus voi olla jakautunut eri paikkoihin (omistajaohjaus ja strateginen ohjaus).
- Palvelukeskukset tulisi tunnistaa talousarviolainsäädännössä omina toimijoina.
- Ylipäätään esitettiin kysymys siitä, miksei palvelukeskuksia voi säätää virastoiksi siten, että prosessit olisivat mahdollisimman yksinkertaisia?
- Ulkoistuksissa tulee ottaa huomioon myös laajempi näkökulma, kuinka taataan jatkuvuuden turvaaminen ja siihen liittyvät riskit. Mitä toimintoja tulisi säilyttää virastoissa ottaen huomioon esim. turvaklusterit?

Keskustelun päätteeksi todettiin, että jatketaan muistion työstämistä seuraavaan neuvottelukunnan kokoukseen. Seuraavassa versiossa tullaan konkreettisemmin hahmottamaan seuraavat pääotsikot: 1) Organisoitinta 2) Palvelusopimukset 3) Prosessit ja valvonta.

5 Senaattori- palveluun tulevat riskienhallintasivut

Senaattoriin on tulossa neuvottelukunnan ja sisäisen tarkastuksen jaoston toimintaa koskien omat sivut. Ainakin alkuvaiheessa sivusto tulee olemaan suhteellisen yksinkertainen. Sieltä olisivat löydettävissä pöytäkirjat ja muut keskeiset tuotokset. Sivuille voidaan lisätä myös muuta tarpeellista materiaalia ja linkkejä. Tämä sivusto ei kuitenkaan voi olla ainut kanava tiedon jakamiseen, koska pääsy sinne on rajattu lähinnä valtioneuvoston piiriin. Sivuston kehittämisen suhteen voi jatkossa lähettää ehdotuksia Ovaskalle.

Sivut on tarkoitus saada tuotantoympäristöön lokakuun aikana ja siitä tehdään myös erillinen tiedote senaattoriin. Asiasta tiedotetaan myös tietysti neuvottelukunnan ja jaoston jäseniä.

6 Sisäisen tarkastuksen jaostossa käsitellyssä olevat asiat

Jaoston puheenjohtaja Holmberg kertoi jaostossa tällä hetkellä olevista asioista, ja mitä toimintasuunnitelma jaoston kaudelle pitää sisällään. Toimintasuunnitelma on toimitettu kesällä myös neuvottelukunnan jäsenille tiedoksi.

Jaosto valmistelee tällä hetkellä KEHU- hankkeeseen liittyen muistiota, jossa hahmotellaan erilaisia tapoja organisoida sisäinen tarkastus, jota ei ole tätä ennen huomioitu hankkeessa. Asiasta on keskusteltu myös Päivi Nergin kanssa. Muistiossa on kuvattu viisi erilaista mallia. Muistio on tarkoitus saada valmiiksi lokakuun aikana. Muistiossa kaikki mallit jäävät näkyviin, koska soveltuvin malli riippuu käyttöön otettavasta johtamismallista.

7 Muut asiat

Puheenjohtaja Mustonen kertoi lopuksi uudesta hallituksen vuosikertomuksesta (esitys liitteenä), jonka myötä Hallituksen toimenpidekertomus ja Valtion tilinpäätöskertomus yhdistyvät yhdeksi kertomukseksi. Hallituksen esitys on tarkoitus esitellä vielä lokakuussa, eivätkä annetut lausunnot aiheuta esteitä viedä asiaa eteenpäin. Ensi keväänä on tarkoitus antaa ensimmäinen yhdistetty kertomus. Ainakaan ensimmäisellä kerralla kertomukseen ei ole tulossa merkittäviä muutoksia edellisvuosiin verrattuna. Hallinnonalat tuottavat edelleen tekstit uuteenkin kertomukseen.

Esko Mustonen

Valtioneuvoston apulaiscontroller

Pasi Ovaska

Lainsäädäntöasiantuntija

Jakelu

Neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet
Sisäisen tarkastuksen jaoston jäsenet

Liitteet

Esitys: Työterveyshuollon uudelleensuuntaus/Jyrki Suoninen
Esitys: Hallituksen vuosikertomus/valtioneuvoston kanslia